

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Delavstvu sveta!

Izvrševalni odbori mednarodne strokovne zveze (Amsterdam) druge internacionale (London) mednarodne delavske zveze soc. strank (Dunaj) so se sestali prvič na skupno posvetovanje. Po proučitvi političnega, gospodarskega in socialnega položaja Evrope in predvsem Nemčije opozarjajo eksekutive na manifest mednarodne strokovne zveze, sklenjen v Berlinu 8. julija 1922, ter na nevarnosti, ki ogrožajo nemško republiko, najvažnejšo oporo miru in preobnove Evrope.

Častitajo nemškemu delavstvu na enodušnem in silnem naporu za obrambo svobode.

Upajo, da bo uspelo nemškemu delavstvu pokončati monarhistično in militaristično gibanje. Osamelost Nemčije tira to v pogin; z njo pa tudi nemško delavstvo, katerega mezde padajo. Poslabšanje položaja nemškega delavstva na cellem svetu. Propad Nemčije pomeni gospodarski propad cele Evrope. Svetovni proletariat je dolžan v lastnem interesu pomagati in podpirati nemško republiko.

Antantna politika tira pa Nemčijo v bankrot in jo potiska v roke reakcije. Nemška bremena so pretežka, vojaške okupacije jo dušijo, politika nasilja rodi nove vojne. Bremena je treba na vsak način zmanjšati, gospodarsko oživetje je omogočiti z mednarodnim posojilom.

V dosegu tega cilja se obračajo imenovane tri eksekutive na javno mnenje vseh dežel in predvsem Amerike.

Amerika je posegla odločilno v svetovno vojno. Zato tudi pričakujemo od nje da pomaga tudi pri gospodarski uposta-

vitvi Evrope ter da skupno z nami odstrani brezposelnost.

Vojaške okupacije se morajo odpraviti. Predvsem se pa morajo razveljaviti vojaške in gospodarske določbe iz l. 1921.

Če se Nemčija sprejme kot enakopraven član Zveze narodov, daje sama jamstvo, da se pokorava mednarodnim razsodbam.

Z ozirom na samoodločbo narodov obsojajo eksekutive vse naredbe, ki ogrožajo obstoj nemške republike.

Prosveta.

(Dalje.)

Kinematograf.

Šel bi še nekoliko dalje. V zadnjih desetletjih se je pojavila še ena panoga javnih produkcij, ki jih nekateri vštevajo v umetnost, drugi pa ne. To so kinematografi. Ne bi se mogel strinjati z ljudmi, ki pravijo, da nadomešča kinematograf lahko najboljšo in najlepšo dramo. To ni resnično. Fotografija ne more nadomeščati slike. Kinematograf ne more nadomestiti žive dobre drame. Toda kakor prinese kinematograf lahko mnogo slabega in direktne škode, — in vsi vemo, da je napačno rabljen, res imel dosti težkih posledic — postane na drugi strani lahko zelo važno prosvetno sredstvo, zlasti kot pripomoček mnogim učnim predmetom, deloma pa tudi kot surogat umetnosti, kjer se umetnost sama zaradi pomanjkanja pogojev še ni mogla razviti.

Po mojem mišljenju, gospodje, ni dovolj, da nam predlaga minister za notranje

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravištvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Delavstvo vseh dežel!

Gospodarska upostavitve in svetovni mir zahtevata, da se borite proti reakciji in za splošno razorožitev.

Zaradi slabega finančnega položaja v Nemčiji, se ji mora dovoliti moratorij, dokler ne bode nepristranska komisija določila njene plačilne zmožnosti ali dokler ne bode dobila mednarodnih posojil.

Konferenca Vas nujno poziva, da se borite za te ideje s svojimi organizacijami, s svojim časopisjem in s svojimi zastopniki v parlamentu.

Za nemško republiko!

Za upostavitve Evrope!

Za svetovni mir!

zadeve predlog zakona za cenzuriranje filmov. (Hrupni medklici.) Saj priznavam, da se strinjam s potrebo neke pametne cenzure za te reči, ker predobro vem, koliko škode lahko prinese zloraba filmov. Treba je pa vendar tudi misliti na kaj drugega. Jaz mislim, da bi naša država morala računati s tem pojavom in vso stvar organizirati. O mnogih vprašanjih, ki so s tem v zvezi, so nazori lahko različni. Mislim pa, da bi prav mi, ki smo še v začetku tega razvoja, lahko storili v mnogih smereh mnogo dobrega v tem pogledu.

Gospodje, mi dobivamo filme od nekod iz Berlina, Pariza, Stockholma, New Yorka, iz Los Angeles itd. — Četudi so označeni z napisom »Balkanfilm«, »Bosna-film« in podobno, vendar vsi vemo, da so to sami tuji filmi in je pri nas le tekst preveden in fotografiran. Zdi se mi, da bi iz tega lahko napravili domačo industrijo, ki bi imela materialen pomen, ki pa bi tudi lahko podprla domačo umetnost in izobrazbo, in bi povrh še lahko zunanji svet poučila o naših razmerah. Svojo domačo umetnost imamo. Vzemite

FR. ROJEC:

Strahopetci.*

Odkar je neustrašni borec za resnico in pravico Ivan Cankar legel v prerani grob, Slovenci več nimamo pisatelja, ki bi si upal in znal resnico zapisati in obelodaniti. Velike so njegove zasluge v pobujanju farizejstva ter različnih kulturnih in nekulturnih laži med Slovenci v suženjski predvojni dobi. Sedaj nas že polčetrto leto objema jugoslovanska svoboda, a ta svoboda je strašna in postaja

* Priobčujemo podlistek Fr. Rojca, pisatelja mladinskih iger, čeprav se ne strinjamo docela z njegovimi izvajanjmi, zlasti pa tam, kjer pravi, da se »ne bi našel pogumen Slovenec ozir. urednik, ki bi si upal obelodaniti zgodovinsko resnične črte«. Podlistek je zanimiv zaradi verne slike duševnega delavca, ki je pričel čutiti na svojem lastnem hrbtu kapitalistični bič ter se zato drami iz spanja. Opomba uredn.

nam vedno bolj pogubonosa. Kakor žveplena soparica se razliva preko nas in nevarnost je vsak dan večja, da se vsi zadušimo in sicer nekateri v alkoholu in sličnih posvetnih dobrotah, drugi pa v siromaštvu in živalskem poniževanju.

Kje so, kaj delajo zdaj naši ljubljani, naši nekdanji tako iskreno ljubljani preroki in voditelji v obljubljeni deželi? Utilnili so, poskrili so se kakor ptiči pevci, ko jih preseneti solnčni mrk, kakor kosmati čuvaj na dvorišču, ko ga gospodar spusti z verige! Zakaj se ne dvignejo na krilih svojega duha visoko pod nebo in ne prelete vseh svojih v svobodi obnemoglih tujerodnih tovarišev?! Ali je bilo vse njihovo prejšnje vzdihovanje in hrepenenje po neomejeni zlati svobodi res le velika kulturna laž?

Pričakovali smo novih slavnih velikanov na našem umetniškem polju. Znamenja ne kažejo, da so se nam že rodili, razven tega so pa začeli celo dremati skoro vsi naši stari umetniški izvoljenci. Bavijo se najraje le še s prevajanjem tu-

jih del. Častno izjemo delajo naši glasbeniki.

Večkrat grem mimo izložbenega okna naše »Umetniške propagande«. Vselej se željno ozrem v okno, če bi morda tam zagledal kaj novega, kaj resnično lepega, kaj umetniško velikega, kaj nadebudnega... Toda vselej mi zareži nasproti le še večja duševna revščina, kakor sem jo videl prejšnje dni. Osramočen se napotim dalje in tiha žalost mi zaliva srce. Ali bi ne bilo umestneje, da bi se okno zagnilo s črno zaveso in se nanjo zapisalo: Skrivnost slovenske umetniške noči?

Doba našega odrešenja je postala za nas zares usodno strašna. Omamila je nas vse v tako kratkih letih na smrt. Najžalostnejše pa je pri tem dejstvo, da zdaj hoče iti ta doba preko nas brez kulturnih vtisov, brez zgodovinskih spominov!

Še nikdar ni bilo pri nas toliko podle zahrbtnosti, kanibalske sebičnosti in nesramnih laži, kakor sedaj. Še nikdar ni našega malega človeka tujec tako brez-

Ie naše narodne pesmi, katerih lepoto so naglašali nekateri največjih svetovnih umov; pa tudi naša novejša književnost ni brez vrednosti. Marsikaj bi se dalo kaj lepo prenesti v sliko. V deželi imamo dovolj krasnih krajev, katerih scenerije bi lahko služile kot naravni odri, in ki bi jih bilo vredno pokazati tudi tujemu svetu. Tako bi lahko dobili filme, ki bi na eni strani mogli služiti naši mladini za pouk, na drugi strani bi se pa z njimi lahko izpodrinilo marsikaj slabega, in naposled bi se tako lahko napravila za deželo opravičena reklama v tujini.

Gospodje, ne bom se spuščal v podrobnosti ker bi me to predaleč odvedlo in bi bila za ta predmet potrebna zelo obširna razprava.

Toda da se vrnem na gledališča; želim, da se pobrigamo tudi za to pango umetnosti, tako kakor zasluži, da bodo gledališča res čisto umetniški zavodi in nič drugega. V gledališče, zlasti če ga podpira narod, ne spada politika, ne spada strankarstvo, ampak edino vladarica mora tam biti umetnost. In povrh tega se morajo onemogočiti tiste intrige za kulisami in pred kulisami, ki so prinesle nekaterim našim zavodom toliko škode in so n. pr. naše ljubljansko gledališče skoraj dovedle do pogina. Ne bom tukaj raziskaval, kdo je bil kriv, želim pa, da se to vprašanje enkrat razjasni in da se ustvari podlaga, na kateri se bodo stvari mogle pravilno razvijati. Nadalje pa tudi želim, da se napravi umetnost prav tako kakor šola dostopna vsemu narodu. Ni dovolj, da damo kakšnemu gledališču nekoliko subvencije, da prepustimo kakšni umetniški prireditvi kakšno dvorano, da se na kakšni umetniški razstavi pokaže minister, ampak potreben nam je določen načrt, da se bo mogla umetnost res približati narodu, narod pa umetnosti. (Konec prih.)

Politične vesti.

+ Ker je predsedništvo narodne skupščine pri parlamentarnem večeru odkazalo belgrajskim novinarjem stransko sobo, se le ti niso udeležili tega večera, pač pa sklenili sklicati konferenco vseh belgrajskih novinarjev ter zahtevati zadoščenje.

+ V ministrstvu za zunanje zadeve bodo pričeli proučevati reško vprašanje in sicer vprašanje reškega konzorcija, ki ga je sklenil Pašić že pred poldrugim

obzirno in barbarsko tlačil ter mu odrekal najskromnejše človeške pravice, kakor zdaj to dela njegov rodni brat Slovenec! Toda med nami ni nikogar več, ki bi si upal pogledati resnici naravnost v obraz in popisati z odkritosrčno besedo v pesmi, povesti, romanu ali igri, kar je videl in slišal. In če bi se tudi našel tak pogumen Slovenec, zaman bi bilo njegovo delo, ker bi ne mogel dobiti ne časniškega urednika ne književnega založnika, ki bi si upal obelodaniti njegove zgodovinsko resnične črtice. Slovenci smo sedaj večji strahopetci nego smo bili v suženjski predvojni dobi. Kdo ve, ako bi Cankar še imel prejšnji pogum, če bi še živel!

Krdelce naših mladih in pogumnih slovstvenikov si je pred kratkim ustanovilo lastno književno podjetje, mesečnik »Rdeči pilot« in z njim nastopilo novo križevno pot do resnice in pravice za Cankarjem na goro Kalvarijo. Iz srca jim želimo na pot mnogo sreče in uspeha in da bi kmalu obhajali na gori svojo Veliko noč!

Iefom. Ta konzorcij, ki negira svobodno in neodvisno reško državo, je pravi zmakek. Reški konzorcij znači zvezo laškega in jugoslovanskega kapitalizma na škodo proletariata obeh držav.

+ Grški ministrski svet je 30. julija sklenil podeliti okupiranem okrožju v Mali Aziji avtonomijo, poleg tega pa sklenil, zasesti Carigrad. Temu sklepu so se zavezniki uprli in sporočili atenski vladi, da bodo v nasprotnem slučaju nastopili z oboroženo silo proti Grški. Število angleških čet v Carigradu znaša 5000, francoskih 6000 in laških 2000. Število angleških bojnih ladij pred Carigradom je vsak dan večje.

+ V Sofiji nadaljujejo z razpravo proti Radoslavovemu kabinetu, ki ga dolže kot krivca za udeležbo Bolgarije na svetovni vojni. Državni pravdnik Stojanov je napadal krivce 14 dni v zelo obsežnem govoru. Za njim je govoril njegov namestnik Velickov, nakar so pričeli govoriti zagovorniki. Pričakujejo, da se bo vlekel proces še čez december in da bo obsodba odvisna od političnega položaja v državi.

+ Bolgarska vlada je prosila medzavezniško komisijo za triletni moratorij z ozirom na težak gospodarski položaj. Plačati mora 112,500.000 zlatih frankov.

+ Zastopnik nemške zveze nacionalno mislečih vojakov je izročil 1. t. m. nadporočniku v rezervi, Ivanu Hejjasu v Budimpešti zvezno svetinjo z meči. To dejanje dokazuje, da vlada v Nemčiji neverjetna reakcija, ki je našla svoj odmev v imenovani zvezi, ki pa so jo razpustili po umoru nemškega zunanjega ministra Rathenaua. Hejjas je znan kot moralna propalica in pristaš najhujše reakcije, ki je ravno sedaj na krmilu na Madžarskem.

+ Centralni odbor združenih delavskih zvez v Genovi je zaradi nasilja fašistov podelil nalogo organiziranja splošne stavke tajnemu odboru, ki je že odredil splošno stavko v vsej Italiji. Izvzeti od stavke so samo delavci, zaposleni v bolnicah. Dosedaj je namreč izbruhnila splošna stavka samo v nekaterih mestih gornje Italije.

+ Bela internacionala oz. krščansko-socialni delavci v Italiji, so izdali proglas, v katerem pravijo, da se ne priključijo generalni stavki v vsej Italiji.

+ V Königsbergu, Allensteinu, Insterburgu, Lyku, Gumbinnenu, Marienburgu, Elbingu in Braunbergu so stopili delavci v stavko, ker so jim hoteli deloda-

Cankar je dosegel velike uspehe s svojo proletarsko umetnostjo, a zakaj jih je dosegel? Zato, ker ni posegal z njo v prazne in mrzle višave nad človeškimi glavami, ampak je najraje posedal s svojimi obupanimi in izgubljenimi trpinami po temnih in zaduhlih podzemeljskih beznicah, z njimi po domače kramljat ter jih tolažil s prelepimi čustvenimi besedami, kakor zamore tolažiti le najblažji in najodkritosrčnejši brat svojega nesrečnega brata.*

* Rojčevo naziranje, da je Cankar dosegel velike uspehe s svojo proletarsko umetnostjo, ker je posedal po podzemeljskih beznicah, je le deloma resnično. Cankar je namreč vedel, da dobi proletarce najlažje v krčmi — pri vinu. Danes so se razmere že toliko spremenile, da mu jih ne bi bilo treba iskati ravno po krčmah. Naše čitatelje opozarjamo na notico »Abstinenca in svetovni nazor«, ki jo najdemo med današnjimi »Dnevniimi vestmi.«

(Konec prih.)

jalet zmanjšati mezde. Stavka v vzhodni Prusiji je tedaj precej obsežna.

+ Nemški cariniki so na belgijski meji zasledovali nepoznane zlikovce, ki pa so ušli. Cariniki so po pomoči ustrelili več seljakov, ki so delali v vinogradih. Ta dogodek je povzročil velike nemire v dotični okolici in poleg tega še diplomatske zapletitjaje.

+ Na ukaz centralnega odbora III. internacionale tiskajo v Moskvi ponarejen denar in sicer litavski, estonski, poljski, finski in češkoslovaški. Če odgovarja ta vest, ki jo prinašajo nemški časopisi iz zanesljivih virov, resnici, potem je pričakovati gospodarsko krizo, ki bo še poslabšala evropsko gospodarsko stanje.

+ Ker zahteva Amerika od Anglije povračilo posojila, je sklenila tudi Anglija zahtevati od zveznikov plačilo vojnih dolgov, ki znašajo milijarde.

+ Iz Washingtona poročajo, da se bo dosegel sporazum z rudarji najpozneje v 48 urah, tako da je upati na takojšnje delo v vseh rudnikih.

+ V ječah v Južni Afriki je okoli 850 rudarjev, ki čakajo na obravnavo. Obtoženi so zaradi veleizdaje in kazni za ta »zločin« je smrt na vešalih. Delavci so obtoženi, da so vodili krvavo revoluto v zadnjem marcu. »London Daily Herald«, delavsko glasilo, je pozvalo delavce v Angliji, naj z mogočno protestno akcijo preprečijo justični umor južnoafriških tovarišev.

Dnevne vesti.

Od naših gospodarskih organizacij smo prejeli za slavnostno številko »Najprej-a« z dne 6. t. m. do sedaj samo dva inserata. Naročila sprejemamo še do 4. t. m. opoldne.

Mizarski in stavljarski pomočniki ter strojno in pomožno delavstvo v Ljubljani je 3. t. m. stopilo v stavko, ker delodajalci nočejo ugoditi delavskim zahtevam za zvišanje mezd, kolikor je dragnja narastla. Svarimo vse delavce lesne stroke, da naj ne potuje v Ljubljano dokler gibanje ne konča.

Zakon o zaščiti delavcev. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani 1922. Strani 70. Cena Din 6. po pošti 50 para več. Zgoraj omenjeni zakon, ki je za obrti in industrije velevažen, je pravkar izšel in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Abstinenca in svetovni nazor. 28. julija je predaval v magistratni dvorani s. Cerkenik o alkoholizmu. Vprašanje, ki tako globoko reže v meso ljudstva je prišlo v dvorano sramotno majhno število vabilo v dvorano sramotno majhno število poslušalcev. Povsod, kjer nastopi s. Cerkenik kot predavatelj, se napolnijo dvorane do zadnjega kotička. Po deželi čuti jo ljudje grozoto alkoholizma in pred vsem ženstvo nastopa vedno bolj energično proti alkoholu. V Ljubljani ni tako; tu so pač gostilne vedno vsak večer polne — a dvorane pri predavanjih — prazne. Pogrešali smo ženstvo, ki vendar toliko trpi posredno zaradi alkoholizma. Na predavanju je bilo žal v manjšini. V temperamentnem govoru je predavatelj takopriprosto razložil, kako škoduje alkohol poedincu, prešel je nato na najvažnejšo točko na alkoholizmu kot socialno zlo. Pokazal je na drastičnih primerih ogromno škodo, ki jo ima družba po alkoholu. 6026 je lokalov samo v Sloveniji, kjer se prodaja alkohol. 30% vseh bolezni in 40% vseh zločinov ima izvor v alkoholu. Največji odstotek spolnih bolezni omogoči alkohol. Pokazal je na Islandiji, ki se je bila dežela krompirjevega žganja, ki se

je potapljala v moralnem in gospodarskem prepadu, ki pa se je po par letnem energičnem abstinencnem gibanju otresla popolnoma alkoholizma in danes procvita zdrava in srečna. Alkoholizem je socialno zlo. In socializem, ki mu je cilj sreča družbe mora zato nastopiti proti temu socialnemu zlu. In tu ne pomaga propaganda zmernosti, ki nima nobene prave omejitve, pomaga edino le propaganda popolne abstinence. »Svoboda« je zato zastavila delo propagande popolne abstinence. — V debati se je oglasil s. Z. Bernot, ki je podčrtal predavateljevo primero: »Kdor išče v alkoholu moči, je podoben tistemu, ki išče solnca pod zemljo.« Pokazal je, da danes ljudstvo po večini išče še solnca pod zemljo; toliko je gorja po svetu in vendar ljudstvo tako rado zarine glavo v pesek pred bedo in nesrečo in čaka tako rešitve. Rešitev pa tako ne bo prišla, prišla bo le po odločnem — delu, po boju zoper bedo. In tudi alkoholizma z vsemi njegovimi grozotnimi posledicami ne bomo premagali drugače, kakor s popolno abstinenco.

Promet v Ukrajini je naravnost fatalen. Iz Ekaterinoslava gre samo en osební vlak na teden v Charkov. Vozna cena za to progo znaša 25 milijonov sovjetskih rubljev. Poština za »ekspres« pisma znaša 1 milijon rubljev.

V bližini postaje Villecomtal sta trčila dva vlaka, s katerima so se vozili lurski romarji. Ubitih je bilo okoli 40 ljudi in 50 težko ranjenih.

Maribor.

Hudo romantično se poslužuje »Tabor« razcepjenosti proletarskih vrst za agitacijo svoji razbiti, umirajoči stranci. V soboto je porabil celo stran uvodnika, da je smel konstatirati: Proletariat je razcepljen, torej so se socialistične ideje pokazale v praksi neizvedljive. — Živelo torej sodelovanje in sporazum med razredi! — To pomeni: Ker ni bil proletariat v petdesetih letih, odkar obstoja internacionalno delavsko gibanje, zmožen popolnoma izčistiti iz sebe strašno gnilobo nezavednosti, h kateri ga je vzgojilo 10.000 let patriarhalnega sodelovanja obeh razredov po »Taborovih« principih, pa le ostanimo pri starem, to je: Ti, proletarec, garaj, ti, buržoa, od njegovega garanja žri. Živelo medrazredno sodelovanje!

Mariborska »Svoboda« na celjskem vsedelavskem zletu. V soboto 5. avgusta priredi pevski odsek mariborske »Svobode« pod vodstvom s. Hladkija in s sodelovanjem trboveljske godbe koncert, ki se prične ob 8. zvečer. Nastopil bo v dvorani hotela »Union«. Ta koncert bo otvoril celjske proletarske manifestacije. V Mariboru se marksistično delavstvo z vne-mo pripravlja na veliki dan. V armadah, ki bodo 6. avgusta v Celju prisotne, bo tvorilo skoro tisočglavo skupino.

Iz strok. gibanja.

Pozor mizarji! Ker se nahajajo mizarji v Ljubljani v stavki, opozarjamo, naj ne potuje nikdo v Ljubljano. — Stavkovni odbor.

Vestnik Svobode.

Godbeni odsek »Svobode« v spodnji Šiški si hoče pomnožiti orkester, zato pa vabi godbenike, kateri bi imeli veselje sodelovati pri orkestru. Interesentje se lahko zgledajo vsak četrtek od 20. do 22. v »Zadružnem domu« (V nemški šoli). — Odbor.

Šoštanj. Ganglova drama »Sin«, katero je vprizoril dramatični odsek trboveljske »Svobode« dne 29. julija 1922 v

Šoštanju, je prinesla povsem zadovoljiv rezultat. Trboveljski dramatik so se potrudili, da nam nudijo pač najlepšo sliko delavskega čuta do umetnosti. Poset je bil dober. Manjkalo je onih delavcev, sotrpinov, kateri bi se morali v prvi vrsti interesirati za izobrazbo in to so bili, žalibog, alkoholiki. Žalibog, da jih moramo tako nazivati, toda resnica je vedno bolj občutna nego hinavščina. Na svidenje Trboveljčani! Šoštanjčani vas žele kmalu zopet videti! »Svoboda« v Šoštanju.

SLAVNOSTNO RAZVITJE DVEH ZASTAV.

Preteklo nedeljo sta razvili podružnici Osred. društva kemičnih delavcev, steklarji in kemični delavci v Hrastniku svoje zastave.

Slavnost je posetilo tudi delavstvo iz drugih krajev, zlasti je bila številno zastopana Socialistična akademija iz Celja z zastavo in pevskim zborom, ki je bil pomnožen z večjim številom pevcev iz Štor pri Celju.

Dopoldne je bil slavnosten sprejem zunanjih gostov nakar se je vršilo na prostem poleg kolodvora slavnostno razvitje obeh praporov. Kot govorniki so nastopili ss. Svetek, Leskošek, Rejc in Krusič, ki so v lepih govorih pojasnili pomen rdeče zastave, ter priporočali zvestobo članstva do organizacije.

Po razvitju zastave so se navzoči uvrstili v impozanten sprevod na čeluz ondotno godbo in štirimi zastavami.

Med igranjem godbe in navdušenimi popevkami pevskega zbora se je pomikal sprevod mimo tovarn do delavskega doma, kjer je bil shod na katerem je poročal s. Koren iz Celja. V svojem govoru je s. Koren povdarjal potrebo solidarnosti, pred vsem pa globoke socialistične zvestosti, brez katere tudi strokovne organizacije ne bodo kos svoji nalogi.

Popoldne se je razvila neprisiljena in kar povdarjamo zelo dostojna zabava, kjer so imeli delavci iz raznih krajev priliko se med seboj spoznati in se pobratiti.

Ko smo se z večernimi vlaki odpeljali vsak na svoj dom, smo si veseli stiskali roke kličoč: na svidenje v Celju na vse-delavskem zletu.

Dve novi zastavi smo razvili to nedeljo, srečni smo pozdravili zopet dva vidna znamenja vstajenja slovenskega proletariata.

Za dežjem pride solnce!

Dopisi.

Črna. Na dan slavnosti gasilske župe korotanske, 23. julija t. l. smo se pogovarjali gasilci, kako bi bilo čimprej mogoče napraviti novim članom prav po ceni gasilske uniforme. Neki gozdar z imenom Sablatnik, ki mu je gasilno društvo postranska stvar, je slišal to debato in se je blagovolil izraziti sledeče: »Menda mislite napraviti uniforme na državne stroške. Možu povemo ob tej priliki, da si bomo napravili uniforme s svojim denarjem, njega pa ne bomo niti za vinar prosili. Če bi si pa tudi na državne stroške napravljali uniforme, to njega sploh nič ne briga; njega ne bomo prosili za svet. Če bi prav morala država kriti te stroške, gotovo ne bodo tako visoki, kakor so bili ob priliki kraljeve poroke. To nai si mož zapomni!

Vrednost denarja. 1 dolar velja 83.75 Din, 1 lira 3.77 Din, 100 avstrijskih kron pa 25 par. V Curihu velja 100 naših kron 1.62 švicarskih frankov.

SODRUGI, UDELEŽITE SE POLNOŠTEVILNO 6. AVGUSTA I. VSEDELAVSKEGA ZLETA V CELJU.

Obmejni in upravni aparat Mežiške doline.

Ker tvori Mežiška dolina državno mejo napram Avstriji, se je zdela našim koruptnim državotvornim strankam, ki vodijo državno ladjo globlje in globlje v prepad, potrebno, da so spremenili našo industrijsko dolino v tabor Wranglovcev. Dne 9. t. m. je bil ustreljen pri Mežici 30 letni delavec Rezman od wranglovske obmejne straže. Res je, da pokojni ni imel ponoči kaj iskati na meji, nikakor pa ne more biti državi v prid, če bodo streljali majhne krivce kakor zajce in če bodo izvrševali »wranglovsko azijsko justico« nad našim jugoslovanskim prebivalstvom. Konstatirati moramo, da se v času, ko je bila meja zasedena od naših orožnikov in financarjev — ni pripetil noben enak slučaj. Imeli pa so mejo gotovo bolj zastraženo nego Wranglovci, ki dezertirajo sami v Avstrijo in obiskujejo plesne zabave etc. na obmejnih nemških tleh.

Istega dne je obiskalo 8 turistov Peco. Graničarska trupa je vse zajela in jih tirala po daljnih potih nazaj v Mežiško dolino do oblasti. Ker pa poznajo ti junaki samo svojo komando kod edino instanco v Jugoslaviji, bi morali ti turisti romati v Prevalje ali pa celo v glavni stan Wrangla. Zajeli so pa tudi 3 avstrijske pastirje in jim dokazovali našo disciplinarnost s tem, da so Jugoslovane kakor tudi Nemce (priznane naše narodnjake iz Podjune) pustili celo pot korakati v »Schritt«, jim prepovedali govoriti in jih eskortirali v četverstopih. Wranglovci nadlegujejo naše ljudi tudi v oddaljenosti 2 ur od meje, kjer nimajo biti niti službeno niti neslužbeno. Delavcu Potočniku so zabranili pot do njegovega doma z motivacijo, da vodi pot tam tudi v Avstrijo in da je Avstrijec ali pa da hoče iti v Avstrijo. Omenjeni delavec je bil namreč v kroju požarne brambre, kar je najbrže ta elitna trupa smatrala za kraj tujih ministrov.

Naravno bi bilo, da bi napravilo okrajno glavarstvo tem nerednostim konec in ščitilo ljudstvo. Zgodilo se je pa baš nasprotno. Eden izmed turistov, delavec, ki je odvisen od dnevnega zaslužka, je od komisarja ob določeni uri vabljen na Prevalje na zaslišanje. Torej namesto pouka obmejni straži, se še šikanira in ob dnevnem zaslužku pripravlja že itak prizadetega. Mislimo, da obstoja odlok, naj se ljudi ne vabi nepotrebno k politični oblasti. Ali ga ne bi lahko zaslišali na njegovi občini? Ali naj bi ga povabil na urad k zaslišanju vsaj prilično. Toda oblastniki tega ne razumejo, bolj jim je na srcu sledeče »nepristransko in državi koristno delo:

1. da ne morejo izdati bolniku z vnetjem očesne mrežnice, jugoslovanskemu državljanu, potnega lista za obisk specialista v Celovcu, dočim opažamo, da dobe razni elementi prav hitro potni list v svrhe, ki se nam ne zde vselej prav tehtne: (Slučaj posestnika Kajžerja, ki ni dobil potnega lista, kljub nevarni bolezni);

2. da se vkljub protestu večine korporacij okraja in organizacije, ki zastopa večino ljudstva, dovoli klerikalnemu bogatašu Plesučiniku obrt za prekupčevanje živine, da bo vsled izvoza živine na spomlad v Mežiški dolini še večje pomajkanje mesa;

3. da se z vso močjo podpira Avstrijskega državljana Jänischa, da more še nadalje za slepo ceno izkoriščati brez

obrne lista izkop ilovice, ki je edina te vrste v naši državi;

4. da se na poslovnih večerih, kakor je posneti iz »Tabora« števil. 157, z dne 15. t. m. pod »Prevalje (odhodnica)« hujška grente na štrajk«; (Opomba ured. Spomenico so podpisali vsi gerenti razven enega že na Prevaljah; tisti jo je pa dobil potem na dom, in je jedel pri podpisu slanine, G. Hribar bo pa na to najbrž vrgel g. Lahovnika skozi vrata, kadar pride zopet prosit protekcije zaradi žage.)

5. da zahteva g. komisar Milač, dne 21. t. m. od stranke Peter Logar, naj podpiše zapisnik o zaslišanju ne da bi ga stranka prebrala, in ko se stranka tej duhovitosti nasmehne, se pa razkači, kako da se njemu in oblasti ne zaupa. (Kje pa je ta gospod študiral pravo? Saj je vendar še pred letom ustanavljal na Koroškem neko republiko Slovenijo!)

Opozarjamo na te nerednosti naš poslanski klub, da bo zopet malo zaropotal in vendar enkrat izposloval pri vladi, da si vzame Wranglovce in vso sorodno klico kot osebno stražo k lastnim koritom.

POSLANO*

Pokrajinski upravi in Višjemu šolskemu svetu v Ljubljani.

V petek dne 21. julija t. l. me je zaslišal g. komisar Milač od okrajnega glavarstva Prevalje o zadevi preiskave učitelja Möderndorferja. Zahteval sem, da g. komisar vzame v zapisnik tudi moj protest proti zaslišanju od strani politične oblasti o zadevi, ki spada v delokrog šolske oblasti. Gospod komisar mojega protesta ni hotel vzeti v zapisnik in mi je blago-

hotno nasvetoval da naj se pritožim sam kamor hočem.

Poslušujoč se tega nasveta, stavljam naslovom vprašanje: 1. S kakšno pravico me je zaslišal o šolski zadevi politični komisar. 2. Na kateri zakoniti podlagi mi je gospod komisar zabranil izraziti moj protest v zapisniku. 3. Je imel gospod komisar navodilo izraziti proti meni dvom, da g. Möderndorfer ni dal resnične izjave v zapisnik ob priliki izvedene preiskave. 4. Je imel g. komisar Milač ukaz, da zahteva, da podpišem od gospoda komisarja sestavljeni zapisnik o zaslišanju — ne da bi mi ga g. komisar končno v celoti prečital in je imel nalog na mojo tozadevno zahtevo da zapisnik predno ga podpišem tudi prečitam, mi staviti v iako jeznem in izzivajočem tonu vprašanje, zaupam li oblasti ali ne.

Mežica, dne 21. julija 1922.

Peter Logar, strojnik.

* Uredništvo za spise pod tem naslovom seveda ni odgovorno.

Nujno se iščeta za veleindustrijsko podjetje

**dva oženjena
postrugača
(Eisendreher).**

Ponudbe naj se vpošljejo pod šifro »postrugač« na upravo »Naprej-a«.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh del svetla za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 120 K.

„ELSA“ OBRABNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prebrano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 24 K; Brkomaz 10 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 40 K; puder za gospe v vrečkah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečkah 8 K; Sachet dišava za perilo 12 K; Schampoon za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parfüm po 48 in 60 K; Močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 252. Hrvaško.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo, pohištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na trdno

TONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana Kolodvorska ulica št. 6

Tovarna
JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Barva vsakovrstno -- blago.

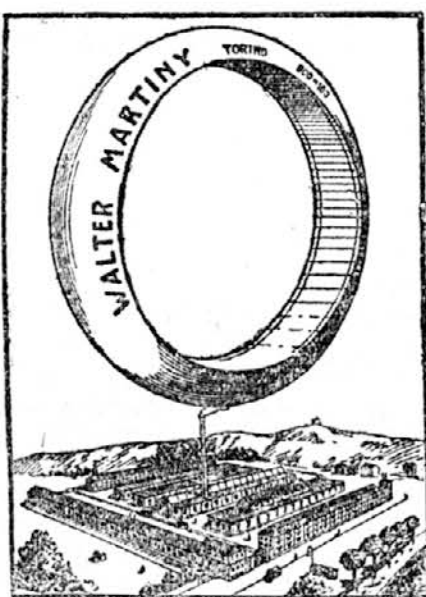
Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

Maribor
Gospodsk. ul. 38

Novomesto
Glavni trg

Kočevje
št. 39.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 538.

Podružnice:

Ljubljana,
Dunajska cesta 20,
tel. št. 470.

Maribor,
Jurčičeva ulica 9,
tel. št. 133.

Beograd,
Knez Mihajlova
ulica 3.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in
gumijevi predmeti vseh vrst
na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obrobov za to-
vorne automobile tovarne
Walter Martiny, Torino.

Hydraulična stiskalnica za
montiranje gumijevih obro-
bov v centrali, Ljubljana,
Rimska cesta 2. Prevozno
podjetje za prevoz blaga
celih vagonov na vse kraje,
za kar je na razpolago
10 tovornih avtomobilov.

Delniška glavica:
K 20,000.000.--

Slovenska eskomptna banka

Rezervni zakladi:
K 6,500.000.--

Podružnice:
Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

== Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1. ==

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni št. 146, 458.

Brzjavke:

ESKOMPTNA.